

**Neuropsychopharmacologia
Hungarica**

**a Magyar Pszichofarmakológusok
Társasága tudományos folyóirata
Official Journal of the Hungarian
Association of Psychopharmacologists**

Alapító főszerkesztő / Founding chief editor
Gaszner, Péter (Budapest)
Levelezési cím: MPPT, 1364 Budapest, Pf. 357
E-mail: h12890gas@ella.hu

Felelős szerkesztő / Editor in chief
Faludi, Gábor (Budapest)
1125 Kútvolgyi út 5. E-mail: faludi@kut.sote.hu

Rovatvezetők / Editors
Bánki M., Csaba (esettanulmányok / case reports);
Degrell, István (eredeti közlemények / original
articles); Kovács, Gábor (rövid közlemények és
szerkesztőségi levelek / short communications and
letters); Molnár, Gyula (könyvreferátum / books);
Péter, László (folyóirat referátumok / articles-
referats)

Szerkesztőbizottság / Editorial Board:
Thomas A. Ban (Toronto), Bereczki, Dániel (Buda-
pest), Borvendég, János (Budapest), Fürst, Zsu-
zsanna (Budapest), Janka, Zoltán (Szeged), Kál-
mán, János (Szeged), Kéri, Szabolcs (Budapest)
Magyar, Kálmán (Budapest), Palkovits, Miklós
(Budapest), András Perényi (Melbourne), Rihmer,
Zoltán (Budapest), Elemér Szabadi (Nottingham),
Szirmai, Imre (Budapest), Tényi, Tamás (Pécs),
Trixler, Máttyás (Pécs)

Olvásószerkesztő / Copy Editor
Bíró Sándor (Budapest), e-mail: biros@animula.hu

Felelős kiadó / Responsible for publishing
A Magyar Pszichofarmakológusok Társasága
elnöke / The President of Hungarian Association of
Psychopharmacologists

Kiadó / Publisher
La Découverte Bt
Levelezési cím: 1364 Budapest, Pf. 357
Tel/fax.: 36 1 266 73 18
E-mail: mppt@mppt.hu

Szerkesztőség / Editorial office
1052 Budapest, Vitézkovics M. u. 3-5.
1364 Budapest, P.O.B. 357
E-mail: mppt@mppt.hu

Nyomdai munka / Printing
Xilon Nyomda Bt.

Hirdetésfelvétel, előfizetés a szerkesztőségben /
Advertising sales and subscriptions in the editorial
office

Kéziratok / Manuscripts
Faludi, Gábor
Simmelweis Egyetem / Semmelweis University
1125 Budapest, Kútvolgyi út 4.
Tel/Phone: 361 355 84 98 Fax: 361 224 04 31
E-mail: faludi@kut.sote.hu

Előfizetési díj egy évre / Subscription per year
egyéni / individual: 3150 HUF
intézmény / institutional: 6100 HUF
Egyes szám ára / Single issues: 525 HUF

Megjelenik negyedévente és két supplementum
Published quarterly plus two supplements

INDEX HU ISSN 1419 87 11

A borítón / Cover
E. Munch: Melancholia

A pszichiáter és a pszichiátria változása

Minél többet tudunk, annál többről tudjuk, hogy
nem tudunk róla semmit. (Immanuel Kant)

A pszichiátria az utóbbi évtizedekben rohamléptekben fejlődött. Az összes, ma használt pszichofarmakont ebben az időben fejlesztették ki.

Felfedezték és feltérképezték a pszichofarmakonok hatásának alapjait, a neurotranszmitter rendszereket, a neurotranszmitterek receptorait, altípusait felderítették. A képalkotó eljárásokkal „bellelátunk” a koponya belsejébe, az agy működésébe in vivo. Az MRs segítségével egyes metabolitok koncentrációját is meg tudjuk adni az agy egyes területein.

Kifinomult, speciális szoftverek segítségével megalkották a „brain mapping”-et, az agy elektromos működésének térképét. Az egyes magatartási formákhoz kiváltott potenciált, regionális agyi energiaforgalom változást egyaránt hozzá tudunk rendelni.

Amikor jómagam 1981-82-ben munkatársaimmal Heidelbergben kifejlesztettem éber, szabadon mozgó állatban beültetett elektródákkal és az agykamrába beültetett kanül segítségével egy állatkísérletes modellt, amivel az agyi elektromos tevékenységet, a dopamin és szerotonin anyagcsere változást és a magatartást párhuzamosan tudtuk hónapokig megfigyelni, a pszichofarmakonok hatásait felmérni, akkor ez azért volt szükséges, mert hasonló megfigyelést emberben nem lehetett végezni. El sem tudtuk képzelni, hogy néhány év múlva atraumatikusan ennél jóval többet tudhatunk meg humán vizsgálatokban.

A módszerek tehát rohamléptekben fejlődtek. De: mégsem tudjuk a hallatlanul gazdag neurokémiai ismeretek ellenére laboratóriumi leletekkel igazolni a szkizofrénia, a major depresszió, a generalizált szorongás, a kényszerbetegség diagnózisát.

Hol a „hiba”?

A pszichiátriai betegségek fogalma, elkülönítése akkor született – nehéz kínok mellett –, amikor még nem álltak rendelkezésre ezek a módszerek. A diagnózisok országoként, sőt iskoláknaként különböztek. A BNO ill. a DSM rendszer csak ezt a különbséget szüntette meg, konszenzus alakult ki, nem pedig a kórképek objektív alapjainak felderítése történt meg. Ezt a zavart, bizonytalanságot tükrözi maga a pszichiátriai „zavar” (psychiatric disorder) elnevezés is, amely a „betegség” helyébe lépett.

Ezt tükrözi számos egyéb példa mellett az affektív spektrum elnevezés, a szorongás-depresszió együttes előfordulása, határa és

Advisory Board / Tanácsadó bizottság

<i>Jacques Bradwejn (Ottawa)</i>	<i>Stuart A. Montgomery (London)</i>
<i>Robert Belmaker (Beersheva)</i>	<i>Hans-Jürgen Möller (München)</i>
<i>Angelos Halaris (Chicago)</i>	<i>Ahmad Okasha (Kairó)</i>
<i>Juan J. Lopez-Ibor (Madrid)</i>	<i>Eugene S. Paykel (London)</i>
<i>Herbert Y. Meltzer (Nashville)</i>	<i>Norman Sartorius (Genf)</i>

elkülönítése, a depresszió(k) etiológiai és kezelési vitái, a szkizoaffektív zavar, a szkizofrénia-spektrum kiterjesztése vagy beszűkítése.

Mit kezelünk? Elsősorban tünetet. Az antipszichotikumok – antipszichotikumok és nem anti-szkizofrenikumok, függetlenül attól, hogy korábban vagy később (drágábban) kerültek forgalomba. Az antidepresszívumok ugyancsak hatásosak nemcsak depresszióban, hanem szorongásos betegségekben illetve az „affektív spektrum” körképekben.

Jelenleg nincs objektív marker sem az egyes diagnózisok igazolására, sem az egyes pszichofarmakonok várható hatásosságának (mint pl. az antibiotikum érzékenység) kimutatására. Míg a szer- vi betegségekben napról napra szaporodnak a genetikai kódok megfejtései, a pszichiátriai kórképekben ez az áttörés még nem történt meg. Valószínűleg azért, mert a nozológiai fogalmak nem valódi patológiai egységeket takarnak. Ezért találják a gyakorló pszichiáterek „különösnek” az egyes gyógyszerek szűk körre szorító indikációit.

Vajon hogyan lehetne előrelépni? Újra kell építeni. Új elméleteket kell alkotnunk az egészséges és kóros magatartásról.

Egyetemi hallgatóként Grastyán Endrénél dolgoztam négy éven át, nem ritkán délelőtt 10-től éjjel 10-12-ig. Elvárásoltak a legendás magatartás-fiziológus naponta születő elméletei az emócióról, motivációról, észrevevésről, figyelemről, emlékezésről, a szándékról, a cselekvés kivitelezéséről. Úgy éreztük, sok munkatársával együtt, hogy megláthattuk a „magatartás csontvázát”, annak neuroanatómiai vonatkozásaival.

Amikor pszichiáterként elkezdtem dolgozni, szembetűnő volt, mennyire idegen egymástól a két szemlélet, „műviék” a diagnózisok, sőt a tünetek, azok fogalma is.

Mindez nem véletlen, hiszen a magatartás a valóság legbonyolultabb formája, mindennél nehezebb megfejteni.

A bevezetőben említett új módszerek együttes alkalmazásával, ill. a neuropszichológiai, genetikai kutatásokkal együtt közelebb kerülünk a pszichiátria alapkérdéseinek tisztázásához, a betegségek objektív alapokon nyugvó meghatározásához.

Addig böngésszük az F kódokat, gondolkozunk az „off label” alkalmazásának nehézségeiről.

Degrell István

Tisztelt Olvasók!

A Magyar Pszichofarmakológusok Társaságáról és a XI. Magyar Neuropszichofarmakológiai Kongresszusról szóló információk, valamint a Neuropsychopharmacologia Hungarica digitális változata olvasható az MPPT honlapján: www.mppt.hu

KÖVETKEZŐ KONGRESSZUSOK

**XII. Magyar Neuropszichofarmakológiai Kongresszus
2009. október 3–5. Hotel Club Tihany**

**XIII. Magyar Neuropszichofarmakológiai Kongresszus
2010. október 4–6. Hotel Club Tihany**

Szervezők:

*Gaszner Péter, 06 30 649 1381, e-mail: gaszner@mppt.hu, h12890@ella.hu
Faludi Gábor, 361 355 8498, fax: 361 224 0431, e-mail: faludi@mppt.hu, faludi@kut.sote.hu
Odrobina Juszttina, e-mail: jusztina@kut.sote.hu
Honlap: www.mppt.hu*